



İSTANBUL
ÜNİVERSİTESİ
YAYINEVİ

CUMHURİYET'İN 100. YILI KİTAPLIĞI

CUMHURİYETİN 100. YILINDA TÜRKİYE EKONOMİSİ

Editörler

Ahmet İNCEKARA, Salim Ateş OKTAR



CUMHURİYETİN 100. YILINDA TÜRKİYE EKONOMİSİ

Editörler

Prof. Dr. Ahmet İNCEKARA

İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İktisat Bölümü, İstanbul, Türkiye

Prof. Dr. Salim Ateş OKTAR

İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, Maliye Bölümü, Mali Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Yayıncı
İstanbul Üniversitesi Yayınevi
İstanbul Üniversitesi Merkez Kampüsü, 34452
Beyazıt, Fatih / İstanbul - Türkiye



<https://iupress.istanbul.edu.tr>

Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye Ekonomisi
Editörler: Ahmet İNCEKARA, Salim Ateş OKTAR

E-ISBN: 978-605-07-1567-5

DOI: 10.26650/B/SS10.2023.016

İstanbul Üniversitesi Yayın No: 5331

İktisat Fakültesi Yayın No: 669

Online Yayın Tarihi: Kasım 2023

Bu çalışmaya atıfta bulunurken, referansa DOI numarasının dahil edilmesi önerilir.

Bu çalışma Creative Commons Atıf-GayrıTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) lisansı altında online olarak yayındadır.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>



Kitabın telif hakkı bulunmaktadır. Online olarak yayınlanan Creative Commons versiyonu haricinde, yasal istisnalar ve geçerli lisans sözleşmelerinin koşulları dikkate alınmalıdır.

Bu kitap İstanbul Üniversitesi Yayınevi'nin, Cumhuriyet'in 100. Yılı kitap projesi kapsamında yayınlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	vi
BÖLÜM 1	
Türkiye Ekonomisinde Yapısal Dönüşüm: Üç Sektör Teorisi Çerçevesinde Bir Analiz Ahmet İNCEKARA, Abdullah Şuhan GÜRBÜZ.....	1
BÖLÜM 2	
Aşar Vergisinin Kaldırılmasının Neden ve Sonuçlarına Yeniden Bakış Salim Ateş OKTAR, Zinnur TUNÇ.....	23
BÖLÜM 3	
1961 Anayasasının Şekillendirdiği Yürütme Erkinin ve Kurumların Ekonomi Politikası: 1960-1980 Dönemi Türkiye Ekonomisi Betül PİŞKİN, Mehmet Kutluğhan Savaş ÖKTE.....	35
BÖLÜM 4	
1980 Sonrası Dönemde Uygulanan Ekonomi Politikalarının Türkiye'nin İstihdam ve Ücret Yapısına Etkisi Osman AKGÜL.....	47
BÖLÜM 5	
Türkiye'de Finansal Serbestleştirme Süreci: 1990'lı Yıllarda Temel Uygulamalar ve Mali Göstergeler Aysel ARIKBOĞA.....	61
BÖLÜM 6	
Türkiye Ekonomisi Emek Piyasasında Orijinal Phillips Eğrisi'nin Geçer(siz)liği: Nedenselliği Tersten Okumak Abdullah Miraç BÜKEY.....	75
BÖLÜM 7	
Reel Efektif Döviz Kuru ve Gelirin Ticaret Dengesi Üzerindeki Etkileri: Türkiye-OECD Ticaret Dengesinden Bulgular Hande AKSÖZ YILMAZ.....	89
BÖLÜM 8	
Hazine'nin 2017 Sonrası DİBS İhraç Politikasındaki Değişimin Ekonomik ve Toplumsal Maliyeti Binhan Elif YILMAZ.....	121
BÖLÜM 9	
Türkiye'de Kadın İstihdamının Tarihsel Süreci, Sektörel Dağılımı ve İstihdamın Önündeki Engellere Yönelik Bir Değerlendirme Hamza ÖZÇİFTÇİ, Ahmet İNCEKARA.....	137
BÖLÜM 10	
Düzensiz Göç Yüksek Enflasyon İlişkisi ve Düzensiz Göçün Yarattığı Diğer Ekonomik Sorunlar Halil TUNALI, Esat DAŞDEMİR.....	157
BÖLÜM 11	
Türkiye'de İşsizlikle Mücadelede Girişimcilik Teşvikleri: Politikalar, Hedefler ve Uygulamalar Murat KALKAN.....	175

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 12

İnovatif Bir Alternatif Finans Modeli: Tasarruf Finansın Kantitatif Algoritması
Mücahid KARABALIK, Murat USTAOĞLU..... 193

BÖLÜM 13

Osmanlı Sanayileşme Politikasına Genel Bir Bakış
Burak AYDEMİR..... 211

BÖLÜM 14

Erken Cumhuriyet'ten Günümüze Sanayileşme ve Dış Ticaret Politikalarının Analizi
Elif ASOY, Zahide AYYILDIZ ONARAN..... 221

BÖLÜM 15

Türkiye Ekonomisinde Sanayileşmenin Evrimi ve Savunma Sanayii
Ersel ERTÜRK..... 239

BÖLÜM 16

Türkiye'de Tarıma Sağlanan Mali Teşvikler
Yasemin TAŞKIN 257

BÖLÜM 17

Türkiye Enerji Sektörü, Temel Kavramlar, Dönemler, Genel Görünüm
Gelengül KOÇASLAN..... 271

BÖLÜM 18

Türkiye'de Dış Ticaret Politikalarının İhracatta Ürün Çeşitliliğine Sektörel Bazda Etkileri:
Tarihsel Bir Analiz
Nakşidil ALPARSLAN, Mehmet Kutluğhan Savaş ÖKTE..... 297

BÖLÜM 19

2000'li Yıllarda Türk İmalat Sanayiinin Genel Görünümü
Güzin Emel AKKUŞ..... 313

BÖLÜM 20

Türkiye'nin Yapısal Dönüşümü ve Sektörel Dinamikler (1990-2018)
Emine TAHSİN, Furkan BÖRÜ 367

BÖLÜM 21

Türkiye'de Gelir Dağılımı: Gelir Dağılımında Adaletsizlik ve Gelir Eşitsizliklerinin Yapısal Nedenleri,
Eğilimler ve Politikalar
Halil TUNALI, Onur ŞİMŞEK..... 383

BÖLÜM 22

Finansal Gelişme ve Gelir Eşitsizliği: Türkiye İçin Yeni Bulgular
Betül MUTLUGÜN, Yeşim ERÖNAL..... 403

BÖLÜM 23

Negatif Reel Faiz Politikası: Uygulamalar Çerçevesinde Bir Değerlendirme
Abdullah Şuhan GÜRBÜZ, Fatma Özlen HİÇ, Muhammet Sait BOZİK..... 427

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 24

Türkiye Ekonomisinde Sürdürülebilirlik ve Yenilenebilir Enerji: Kamu Harcamalarının Etkisi Çerçevesinde Bir Değerlendirme Halim BAŞ.....	443
--	-----

BÖLÜM 25

Gelir Eşitsizliği ve İnsani Gelişme İlişkisi: Türkiye Örneği Seda Selin KELEŞ.....	453
---	-----

BÖLÜM 26

Sosyal Harcamalar ve İnsani Gelişmişlik Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği Rabia KAPICIOĞLU.....	463
--	-----

BÖLÜM 27

Ters Küreselleşme ve Gelir Dağılımı İlişkisi, Ampirik Bir Yaklaşım: Türkiye Örneği Muhammet Sait BOZİK.....	471
--	-----

BÖLÜM 28

19.Yüzyıl Mali Sorunlar, Para ve Dış Borçlanma Başak ERGÜDER.....	483
--	-----

BÖLÜM 29

19. Yüzyıl Mali Yapısının Toplumsal Yansımaları: Vergiye Karşı Tepkiler Ezgin ÇARBOĞA.....	493
---	-----

BÖLÜM 30

Türkiye’de Covid-19 Döneminde Uygulanan Maliye Politikalarının Bütçe Üzerindeki Etkisi Hüseyin Burak ÖZGÜL.....	503
--	-----

BÖLÜM 31

Türk Bütçe Hukuku’nda Bütçenin Temadi unsuru ve Yeni Bütçe Tahmin Usulleri Yeliz Neslihan AKIN BASA.....	515
---	-----

SUNUŞ

Cumhuriyetimizin yüzüncü yıldönümünü idrak ettiğimiz 2023 yılında Türkiye Ekonomisi'nin yüz yıllık yolculuğunun çeşitli yönleriyle incelenmesi ve böylece Fakültemizin ilk iktisat kongresinden itibaren atılmaya başlanan kuruluş tohumlarının 1936 yılında filizlenmesiyle Türkiye Ekonomisi'nin fikri sahada en önemli aktörü olan İktisat Fakültemizin de Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılına girerken, geçen yüzyılın önemli tanıklarından biri olması hasebiyle geniş kurumsal kültürü ve yetkin kadrosuyla tanıklığını dillendirme görev ve sorumluluğunun bulunduğuna şüphe yoktur. Fakültemizin bu anlamlı yılda her biri kendi alanında birbirinden değerli yazıların yer aldığı bu esere imza atması hepimiz için büyük bir gurur ve memnuniyet vesilesi olmuştur.

Kitapta Cumhuriyetimizin ilk yüz yılında Türkiye Ekonomisi; mali, siyasi, hukuki, sosyolojik ve davranış bilimleriyle ilişkisi ve etkileşimi çerçevesinde ele alınmış ve böylece bu döneme global bir perspektiften yaklaşılması amaçlanmıştır.

Kitap projesinin Cumhuriyet Dönemiyle sınırlı tutulması, ilk yüzyılın tamamlanarak ikinci yüzyıla geçilmekte olmasının törensel bir sonucudur. Gayet tabiidir ki; kitapta incelenen hususların büyük bir kısmının Cumhuriyet öncesinde Osmanlı Dönemine uzanan kökleri, öncülleri bulunmaktadır. Zamanın devamlılık gösteren bir süreç olduğu dikkate alındığında Cumhuriyetimizin ilk yüz yılından önceki zamanlarla, Osmanlı İmparatorluğu dönemi gelişmeleriyle birlikte okunmasının geleceğin daha isabetli planlanmasına önemli katkılar sağlayacağı unutulmamalıdır.

Bu kitabın hazırlanma sürecinde katılma davetimize icabet ederek çalışmalarını yayımlanmak üzere gönderen kıymetli hocalarımıza ve araştırma görevlisi meslektaşlarımıza; yazıların toplanıp tasnifi, yazarlarla ilişkiler gibi pek çok hazırlık çalışmasını özveri ve başarıyla yürüten editoryal asistanlarımıza ve nihayet eserin vücut bulmasına vesile olan İktisat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Sayım Yorğun'a ve Fakülte yöneticilerine şükranlarımızı sunuyoruz.

Saygılarımızla,

Prof. Dr. Ahmet İNCEKARA

Prof. Dr. Salim Ateş OKTAR